

Rolnická manifestace před budovou Okresního národního výboru v Dobrušce po 70 letech

Přednáška a beseda dr. Jiřího Urbana

Abstrakt

Případ rolnického manifestačního průvodu před budovu Okresního národního výboru (ONV) v Dobrušce, od něhož dne 9. prosince 2019 uplyne 70 let, je v kontextu pounorového Československa zcela mimořádnou událostí, již místní zemědělci zareagovali na přístup ONV ke kontrolám v zemědělských usedlostech a vyjádřili protest proti nadsazeným povinným dodávkám zemědělské produkce. Akce, které se 9. prosince 1949 zúčastnilo asi 300 osob, skončila nejen pro mnoho přímých účastníků tragicky. Státní bezpečnost (StB) komunistického Československa odpověděla zatýkáním vytipovaných osob, z nichž následně vytvořila protistátní skupinu 18ti lidí. Zda se ten který zemědělec přímo angažoval na přípravě, nebo byl toliko účasten dobrušské manifestace, bylo nadále nepodstatné, rozhodujícím faktorem zůstal „třídní profil“ a postoj k zakládání jednotných zemědělských družstev (JZD). I u nezúčastněných osob totiž vyšetřovatelé StB pojali za své, že případně zůstali doma, aby se coby iniciátoři vyhnuli podezření. Připravovaný soudní proces s „organizátory prosincových selských hnutí“ byl těsně před přelíčením v Dobrušce odložen, aby byl zaranžován jako krajský exemplární proces před Státním soudem Praha proti „ilegální skupině Kareš Josef a spol.“. Pro šest označených organizátorů manifestace soud, jemuž po tři dny v královéhradecké sokolovně předsedal Vojtěch Rudý, vyměřil tresty odnětí svobody ve výši 13 až 25 let, na zbývajících dvanáct účastníků vyšly tresty v rozmezí od 1 do 9 roků odnětí svobody. Odsouzení byli pro údajnou velezradu, nedovoleného sdružování a pobuřování. Čtrnácti odsouzeným hospodářům byl konfiskován celý majetek, pětice z nich byla později zahrnuta do celostátní, v listopadu 1951 propuknuvší vysídlovací Akce K („Kulak“). Že byli tito podorliční hospodáři odsouzeni nevinně a zcela vykonstruovaně, dosvědčuje skutečnost, že po roce 1989 došlo k jejich plné rehabilitaci.